

Štípa

Vydáno dne 24. 02. 2006 (2024 přečtení)

Typ: holandský

Stav: původní

Kraj: Zlínský

Okres: Zlín

Využití: soukromé muzeum

Kulturní památka č. 37788/7-1956 z r. 1964

Jeden z našich nejmenších holandských větrných mlýnů stojí u čp. 130 asi 500 m jihovýchodně od obce, napravo od silnice ze Štípy na Hvozdnou v poloze Na větráku.

Byl postaven v letech 1858 - 60 štípským starousedlíkem Kristiánem Kovářem s místními zedníky na pozemku odkoupeném od obce. Kámen dováželi z blízkého kamenolomu na trakaři nebo kravským potahem. Po vystavění mlýna budovali chalupu. Složení mlýna zhotovil sám s pomocí svého syna Josefa. Mlýn pracoval pro občany okolních obcí až do druhé světové války, kdy byl zapečetěn. I za války se však ve mlýně načerno semílalo obilí na mouku. Po válce sloužil mlýn ještě pár let pro občasné šrotování. Za semletí 100 kg mouky se platilo 6 kg rozprachu. V roce 1947 ho chtěl majitel zbourat a materiál použít na opravy válkou poničeného obytného stavení. Památkový úřad byl však proti. Mlýn chátral a rodina majitele neměla na opravy peníze. Roku 1964 byl mlýn odejmut majiteli Rudolfu Kováři a předán do péče státu. V současné době vlastní mlýn opět rodina Kovářů, která se za občasného přispění památkářů o mlýn dobře stará.

Větrák se dědil z generace na generaci, proto se mu také často říká Kovářův.

Mlýn je hodnotným dokladem lidového stavebnictví a jedinou dochovanou památkou tohoto druhu ve zlínském okrese. Budova má tvar válce o průměru 6 m a celkové výšce 8,2 m a je postavena z lomového kamene s třemi věnci vyděnými z pálených cihel. Střechu tvoří osmiboký jehlan krytý šindelem. Větrné kolo má průměr 10 m, plocha jednoho křídla je 6 m². Ve mlýně se zachovalo kompletní mlýnské složení o průměru 80 cm s jednostupňovým pohonem shora. Větrný pohon poháněl kromě mlecího zařízení i pilu umístěnou v přízemí. Výjimečnou konstrukcí je otáčení střechy pomocí šnekového převodu, sloužícího k pohonu jednoho s koleček, na nichž je střecha uložena.

Kovářův větrný mlýn má pěknou dominantní polohu v krajině na návrší mezi obcemi Štípa a Hvozdná. Od mlýna se na sever otvírá panorama Hostýnských vrchů, na jihovýchod hradba Vsetínských vrchů.

Po domluvě s majiteli je přístupný veřejnosti jako soukromé muzeum.